

Да цъфти и процъфтява

През време на фашистката диктатура всяка прогресивна проява от страна на младежите се преследваше. Създаденият закон за защита на държавата се прилагаше с най-голяма строгост. За буйното течение на прогресивните идеи широко се използваха различни форми на работа чрез читалищата — самобитни огнища на просвета и култура. Там по будните младежи търсеха знания, търсеха причините за жалкото и мизерно съществуване на народа.

През 1927 година в Яворец ръководството на читалището беше в ръцете на младежите-сговористи. Това наложи прогресивните младежи да потърсят други форми за културно-просветна работа и за тази цел решихме да създадем въздържателно дружество "Борба" като секция на читалището. Главни основатели бяха Илю Влаев — най-буден младеж по онова време в селото, по късно член на РМС, политзатворник и партизанин; Илия Новаков — учител, голям привърженик на въздържателните идеи, Илия Христов и много други.

Под непосредственото идейно влияние и активна

помощ на Христо Лалев, стар партиен деец (сега покойник), дружеството започна своята дейност с удар срещу младежите цанковисти, натрапени да ръководят читалището. Христо Лалев вдъхновяваше младежите въздържатели, снабдяваше ги с художествена литература, отстъпи им помещение в дома си, създаде им елементарни условия за работа.

Помещението обзаведохме с маси и пейки от дядо Дамяновата кръчма. Събрахме книги от членовете, намерихме шкафче. Закипя усилена дейност. Първата книга, която прочетохме колективно и обсъдихме, беше "Майка" от М. Горки. Тя изигра голяма прогресивна роля върху съзнанието на младежите. От нея ние разбрахме къде е злото и как трябва да се борим против него.

За пръв път в тези сбирки участваха и девойки. Създаде се истинска младежка дружба, каквато дотогава нямаше.

Прогресивната и въздържателна литература, която четяхме, изигра толкова могъща роля, че Илия Христов на венчалния си обряд отказа да пие вино от попа. Това за времето беше скандално.

Воздържателното дружество създаде и своя театрална трупа за пропагандиране на прогресивните идеи. В студ и мраз, в дъжд и кал, при крайно тежки условия за работа, без театрални салони, декори и превозни средства, трупата, освен в Яворец, изнасяше своите пиеси и в околните села,

След 30 години ние днес сме свидетели на откриването на читалищната сграда в Яворец — прекрасен дом за просвета и култура, сбъдната мечта на младежите.

Д. Бенева